

ἐπιθυμία ἡμῶν ἤθελον πραγματοποιηθῆι πλήρως, ἐὰν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιστρέψῃτε εἰς τὴν Ἑλλάδα».

Ἐπιστολαὶ εὐχαριστιῶν πρὸς τὰ φιλελληνικὰ Κομιτᾶτα τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τῆς Φιλαδελφείας, σύνδεσμος τῶν ὁποίων ἦτο ὁ Richard Rush, πληρεξούσιος Ὑπουργὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς παρὰ τῇ Βασιλικῇ Αὐλῇ τῆς Μ. Βρετανίας, προηγουῖνται τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Λουριώτης, ἀπαντῶν εἰς τὸν Britton Evans ἐν Φιλαδελφείᾳ, ἐξηγεῖ τοὺς λόγους τῆς ἐν Λονδίῳ παρουσίας του. Πλὴν τῆς δράσεως τῶν ἀμερικανικῶν κομιτάτων, ἣτις καθίσταται γνωστὴ εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν ἐξ πρὸς τὸν Rush ἀπευθυνομένων ἐπιστολῶν, παριστάμεθα εἰς διχογνωμίαν μεταξὺ τοῦ Κομιτάτου τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν δύο προμνησθέντων ἀντιπροσώπων. Οὗτοι προέκρινον δηλονότι τὴν εἰς Ἑλλάδα ἀποστολὴν χρηματικῶν ποσῶν ἀντὶ ἐμπορευμάτων, ὧν τὴν ἀποστολὴν προετίμα τὸ Κομιτᾶτον τοῦ Λονδίνου καὶ τὰ ὁποῖα ἐμπορεύματα ἡ Ἑλλὰς ἐξήτει τόσον, ὅσον καὶ χρήματα τοῖς μετρητοῖς. Ὁ συνταγματάρχης Stanhope ἔλαβε τέσσαρας ἐπιστολάς, ἐξ ὧν ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 18 Μαρτίου ἐδημοσιεύθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἰς τὸ ἔργον του ὑπὸ τὸν τίτλον Greece in 1823-1824 being a series of letters on the Greek revolution. Λονδῖνον, 1824, σελ. 313 ἀριθ. 36.

Ἡ συνοπτικὴ ἐκθεσις τοῦ περιεχομένου τοῦ κώδικος μοὶ φαίνεται ἀρκετῆ, ὅπως δεῖξῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν εἰρημένων ἐπιστολῶν. Ἐξ ἔρευνῶν, γενομένων εἰς τὰς δημοσίας Βιβλιοθήκας, ὡς καὶ εἰς τὴν Γεννάδειον, ὅπου εὕρισκονται περίπου 1200 ἔργα καὶ ἄρθρα, σκετικὰ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, προκύπτει, ὅτι ἐκ τῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἐπιστολῶν τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος αἱ ἑκατὸν δέκα ἐννέα εἶναι ἀνέκδοτοι.

ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ. — Διαθέρισις καὶ διαχείμασις τῶν μυκήτων τῶν προκαλούντων τὰς σκωρίας τῶν σιτηρῶν, ὑπὸ Π. Κριτοπούλου.
Ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἰ. Πολίτου.

Ἡ ἐτησία ἐμφάνισις τῶν σκωριῶν τῶν σιτηρῶν ἔχει προσελκύσει τὴν προσοχὴν πολλῶν Βοτανικῶν καὶ Φυτοπαθολόγων, λόγῳ τῶν σοβαρῶν ἀπωλειῶν τῶν προκαλουμένων ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν σιτηρῶν. Ὁ βιολογικὸς κύκλος τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν μυκήτων αὐτῶν πιστεύεται ὅτι συμπληροῦται ἐπὶ δύο ξενιστῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἀνήκει εἰς τὰ σιτηρά, ὁ δὲ ἕτερος εἰς ἐτέραν φυτικὴν οἰκογένειαν. Εἷς τινὰς περιοχὰς τῆς γῆς, οἱ ἐναλλασσόμενοι ξενισταὶ ἀναμφιβόλως συμμετέχουν εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ βιολογικοῦ κύκλου, συντελοῦντες εἰς

τὴν ἐτησίαν ἐμφάνισιν τῶν σκωριῶν, εἰς ἄλλας ὅμως χώρας οἱ ἐναλλασσόμενοι ξενισταὶ οὐδόλως διαδραματίζουσι τὸν ἀποδοθέντα εἰς αὐτοὺς ρόλον. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν Νότιον Ἀφρικὴν δὲν ὑπάρχουσι αὐτοφυῆ εἶδη τοῦ γένους *Berberis* διὰ τὰ χρησιμεύουσιν ὡς ἐνδιάμεσοι ξενισταὶ τῆς *Puccinia graminis*, ἡ ὁποία ἐν τούτοις ἐνσκήπτει ἐτησίως μὲ ἀρκετὴν δριμύτητα. Ὅταν οἱ ἐναλλασσόμενοι ξενισταὶ τῶν σκωριῶν τῶν σιτηρῶν ἀπαντοῦν αὐτοφυεῖς, συχνὰ οὗτοι εἶναι ἀπηλλαγμένοι προσβολῆς, ὅταν δὲν εἶναι προσβεβλημένοι, εἶναι τόσον ὀλίγον καὶ εἰς τοιαύτας ἐποχάς, ὥστε δὲν δύνανται νὰ καταστοῦν ὑπεύθυνοι μὲ ἀπόλυτον βεβαιότητα διὰ τὴν μετάδοσιν τῆς νόσου εἰς τὰ σιτηρὰ.

Ἡ ἐτησία μόλυνσις τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ἐνδιαμέσων ξενιστῶν ἀπεδόθη εἰς ἐν ἡ περισσότερα τῶν κάτωθι αἰτίων:

1) Εἰς οὐρεδοσπόρια ἢ αἰκιδιοσπόρια, τὰ ὁποῖα παραμένουν ζῶντα κατὰ τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα. 2) εἰς ὑπνώττον μυκήλιον, ὅπερ διετηρήθη κατὰ τὰς δυσμενεῖς περιόδους ἐντὸς τυχαίως αὐτοφυομένων σιτηρῶν, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου παρήχθησαν οὐρεδοσπόρια. 3) εἰς ὑπνώττον μυκήλιον, τὸ ὁποῖον ἠδυνήθη νὰ ζήσῃ κατὰ τὸ θέρος ἢ καὶ τὸν χειμῶνα ἐντὸς τῶν ἐναλλασσομένων ξενιστῶν καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου παρήχθησαν αἰκιδιοσπόρια. 4) εἰς τελειοσπόρια, τὰ ὁποῖα διετήρησαν τὴν βλαστικὴν αὐτῶν ἰκανότητα καὶ τὰ βασιδιοσπόρια ἅτινα παρήχθησαν ἐξ αὐτῶν, προσέβαλον τοὺς ἐναλλασσομένους ξενιστάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων παρήχθησαν αἰκιδιοσπόρια. 5) εἰς μυκόπλασμα, μυκήτων, ἢ οὐρεδοσπόρια, ἅτινα παρέμεινον ἐντὸς ἢ ἐπὶ τῶν καρυόσπεων. 6) εἰς οὐρεδοσπόρια ἢ αἰκιδιοσπόρια, τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κατ' εὐθείαν ἢ μὲ ἐνδιαμέσους σταθμούς, ἐκ περιοχῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἴτε παρέμεινον ἐν τῇ ζῳῇ ἢ συνεχίσθη ἢ παραγωγῇ αὐτῶν. 7) εἰς τελειοσπόρια ἢ βασιδιοσπόρια ἅτινα μετεφέρθησαν ἀπὸ ἄλλας περιφερείας.

Κατὰ τὴν μελέτην τῆς ἐτησίας ἐμφανίσεως τῶν σκωριῶν τῶν σιτηρῶν ἐν Ἑλλάδι οἱ ἐναλλασσόμενοι ξενισταὶ ἀπετέλεσαν τὸ πρῶτον θέμα τῆς ἐρεῦνης. Πρὸς τούτοις ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν τὰ πορίσματα τῆς ἐρεῦνης τοῦ καθηγητοῦ Πολίτου (1929) ἐπὶ τῶν σκωριῶν, αἵτινες παρασιτοῦσιν ἐπὶ τῶν σιτηρῶν καὶ αὐτοφυῶν ἀγρωστοδῶν ἐν Ἀττικῇ. Ἐνῶ οὗτος διαπιστώνει ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς Πάρνηδος φυομένη *Berberis cretica* προσβάλλεται ὑπὸ τῆς *Puccinia graminis*, ἐν τούτοις φρονεῖ, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ θάμνου τούτου δὲν ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν ἐκείνην σημασίαν, ὡς πρὸς τὴν μόλυνσιν τῶν σιτηρῶν, τὴν ὁποίαν ἀπέδωκεν ὁ De Bary (1865) εἰς τὴν *B. Vulgaris*. Βραδύτερον ὁ αὐτὸς Καθηγητὴς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Maire (1940) ἐδημοσίευσεν πραγματείαν περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀπαντώντων μυκήτων μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται καὶ πολλὰ εἶδη τῆς τάξεως *Uredinales*.

Κατὰ τὸν Stakman (1923 - 1934) ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα τὸ θέρος τοῦ 1922, ἡ προσβολὴ τῶν σιτηρῶν εἰς τὰς πεδιάδας ὑπὸ τῆς *P. graminis* προέρχεται ἀφ' ἑνός, πολὺ πιθανόν, ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων φυομένων θάμνων τῆς *B. cretica*, τοὺς ὁποίους οὗτος ἀνεῦρεν ἐντόνως προσβεβλημένους ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω σκωρίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τοῦ οὐρεδοσταδίου, τὸ ὁποῖον διαθερίζει ἐπὶ τῶν αὐτοφυῶν ἀργωστωδῶν τῶν ὀρέων. Ἐκαστον ἔτος τὰ οὐρεδοσπόρια παρασύρονται ἐντεῦθεν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου πρὸς τὰς πεδιάδας, ἔνθα ἐπιφέρουν τὴν προσβολὴν τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν αὐτοφυῶν ἀργωστωδῶν. Ἡ διατήρησις τῆς προκειμένης σκωρίας εἰς τὸ οὐρεδοστάδιον εἰς μικρὰ ὑψόμετρα θεωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ ἀπίθανος, ὅχι τόσον λόγῳ τῆς δριμύτητος τοῦ χειμῶνος, ὅσον λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας καὶ μεγάλης ξηρασίας τοῦ θέρους, συνεπεία τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον νὰ διατηρηθοῦν τὰ σιτηρὰ ἢ ἀρωστώδη ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐλάμβανε χώραν ἡ διατήρησις τοῦ οὐρεδοσταδίου.

Ἐκ τῶν σκωριῶν τῶν σιτηρῶν συμπεριλαμβανομένων τῶν εἰδῶν *P. graminis*, κοινῶς Σκωρία τοῦ Στελέχους, *P. triticea*, κοινῶς Πορτοκαλόχρους Σκωρία τοῦ Σίτου, *P. simplex*, *P. coronata*, *P. dispersa* καὶ *P. maydis*, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔχουν ἐνδιαμέσους ξενιστάς, ἡ *P. graminis* χρησιμοποιεῖ τὴν *Berberis cretica*, ὡς ἐναλλασσόμενον ξενιστὴν, ἀναπτυσσομένην ἐπὶ τῶν ὀρέων εἰς ὕψος 900 - 1.500, μ., ἡ δὲ *P. dispersa* κατὰ τὸν καθηγητὴν Πολίτην (1929), εἶδη τινὰ τοῦ γένους *Anchusa*. Οἱ ὑπόλοιποι ἐναλλασσόμενοι ξενισταὶ οὐδέποτε μέχρι τώρα ἀνευρέθησαν προσβεβλημένοι ἢ ἀπουσιάζουν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς χλωρίδος. Ἐχει διαπιστωθῆ, ὅτι μόνον εὐάριθμα τελειοσπόρια τῆς *P. graminis tritici* διατηρηθέντα ὑπὸ φυσικὰς συνθήκας, δύνανται νὰ βλαστήσουν περὶ τὰ μέσα Ἀπριλίου ὑπὸ θερμοκρασίαν 18°C καὶ ἀφοῦ παραμείνουν ἐπὶ πέντε ἡμέρας ἐντὸς κρεμαμένης σταγόνης ὕδατος. Τὰ ἀναπτυχθέντα βασιδία δὲν παρήγαγον βασιδοσπόρια. Ἐκ τῶν μυκήτων τῶν σκωριῶν τῶν σιτηρῶν μόνον τὰ τελειοσπόρια τῆς *P. simplex* ἀνευρέθησαν βλαστάνοντα καλῶς περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου κατόπιν παραμονῆς ἐντὸς κρεμαμένης σταγόνης ἐπὶ 12 - 48 ὥρας. Ταῦτα παρήγαγον εἴτε βασιδιοσπόρια, εἴτε ἕκαστον τῶν τεσσάρων κυττάρων τοῦ βασιδίου ἀνέπτυσε μίαν ἐπιμήκη ὑφήν. Οὐρεδοσπόρια τῆς *P. gr. tritici* παραγόμενα κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαΐου βλαστάνουν καλῶς. Ἀντιθέτως, τὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου σχηματιζόμενα οὐρεδοσπόρια βλαστάνουν εἰς ἀναλογίαν περίπου 2%. Ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰουλίου κυμαινομένη ἀπὸ 21.2°C εἰς 32.5°C, ἐνῶ εὐνοεῖ τὴν ἄφθονον παραγωγὴν οὐρεδοσπορίων εἶναι δυσμενὴς διὰ τὴν βλάστησιν αὐτῶν. Τουτέστιν ἡ Σκωρία τοῦ Στελέχους παράγει οὐρεδοσπόρια, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ βλαστήσουν. Ἡ μικρὰ ἀναλογία τῶν οὐρεδο-

σπορίων, ἥτις δύνатаι νὰ βλαστήσῃ, χάνει τὴν ἱκανότητα πρὸς βλάστησιν ἐντὸς 2—3 ἡμερῶν. Ἡ διάρκεια τῆς βλαστικῆς ἱκανότητος τῶν οὐρεδοσπορίων καὶ τῶν ἄλλων σκωριῶν εἶναι ἔτι μικροτέρα. Ἡ μεταφορὰ τῶν σπορίων διὰ τοῦ ἀνέμου ἔχει παρακολουθηθῆ διὰ τῆς χρησιμοποίησεως σποριοπαγίδων. Γενικῶς ἐτέθησαν ὑπὸ ἐξέτασιν ὅλοι οἱ πιθανοὶ τρόποι τῆς διαθερίσεως καὶ διαχειμάσεως τῶν μυκήτων τῶν προκαλούντων τὰς σκωρίας τῶν σιτηρῶν.

Κατόπιν τῶν διαπιστώσεων τούτων ἤχθημεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν προταθειῶν ἐξηγήσεων ἠδύνατο νὰ ληφθῆ ὡς ἱκανοποιητικὴ διὰ τὴν ἐτησίαν ἐμφάνισιν τῶν σκωριῶν τῶν σιτηρῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἡ πρωϊμότερα ἐμφάνισις τῆς *P. triticipa* παρατηρήθη τὴν 3ην Μαΐου, τῆς δὲ *P. gr. tritici* τὴν 8ην Μαΐου. Αἱ σκωρίαὶ ἐφαίνοντο ὅτι παρέμειναν ἐπὶ τόπου διὰ τινος μέσου διαφόρου ἀπὸ τῶν μέχρι τοῦδε προταθέντων ὑπὸ ἄλλων ἐρευνητῶν. Πολλὰ σπόρια καὶ μυκήλια προεκάλουν τὴν ὑποψίαν, ὅτι ἦσαν ὑπεύθυνα διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν σκωριῶν κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ἐγένοντο δὲ δοκιμαὶ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Ὁρισμένα κύτταρα, τὰ ὁποῖα τυχαίως ἀπηντῶντο ἐντὸς τῶν φλυκταινῶν εἴλκυον περισσότερο τὴν ὑποψίαν. Πρὸς ἀπόδειξιν, τοῦ ὅτι τὰ κύτταρα ταῦτα ἦσαν τὸ αἷτιον τῶν πρώτων προσβολῶν τῆς ἀνοίξεως (κατόπιν διεπιστώθη) ὅτι ταῦτα οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον μὲ τοὺς μήκυντας τῶν σκωριῶν) διετηρήθη ὑλικὸν ἐκ μιᾶς περιόδου σκωρίας εἰς τὴν ἄλλην πρὸς ἐπίτευξιν μολύνσεως. Εἰς τὰς δοκιμὰς αὐτὰς περιλαμβάνεται ἡ Σκωρία τοῦ Στελέχους καὶ ἡ Πορτοκαλλιόχρους Σκωρία τοῦ Σίτου, καθόσον αὐταὶ εἶναι αἱ συχνότερον καὶ ἀφθονώτερον ἀπαντώμεναι. Ἐκ τῶν προσβεβλημένων φύλλων καὶ καλάμων ἀπεξέστησαν σπόρια, ἡ δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λαμβανομένη κόνις ἀποτελεῖ μίγμα οὐρεδοσπορίων καὶ τελειοσπορίων ἀμφοτέρων τῶν σκωριῶν, ὁμοῦ μετ' ἄλλου ὑλικοῦ ἐκ τῶν μυκήτων καὶ τοῦ ξενιστοῦ. Δὲν ἐγένετο προσπάθεια πρὸς συλλογὴν ὑλικοῦ σπορίων κενωρισμένως ἐξ ἐκάστης σκωρίας, καθόσον τὸ κύριον μέλημα ἦτο νὰ διαπιστωθῆ, ἐὰν δι' αὐτοῦ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἡ μετάδοσις τῶν ἀσθενειῶν τούτων. Πρὸς ἐπίτευξιν μολύνσεως διετηρήθη ὑλικὸν ἐκ μιᾶς περιόδου σκωρίας εἰς τὴν ἄλλην διὰ τῶν κάτωθι τρόπων:

1) Κόνις ἐντὸς ὑαλίνου φιαλιδίου, διατηρηθέντος ἐντὸς ὑγρᾶς ἀτμοσφαιρας κάτωθεν ὑαλίνου κώδωνος, 2) κόνις ἐπὶ τεμαχίων ἐντεριώνης τοποθετημένων ἐπὶ ὑγρᾶς ἄμμου κάτωθεν ὑαλίνου κώδωνος, 3) τεμάχια καλάμων, μὲ τοὺς κολεοὺς τῶν φύλλων πέριξ αὐτῶν, στερεωμένα διὰ καρφίδων ἐπὶ ὀρθογωνίου τεμαχίου σανίδος, διετηρήθησαν κάτωθεν ὑαλίνου κώδωνος. Ὅλοι οἱ κώδωνες παρέμειναν ὑπὸ φυσικὰς συνθήκας. 4) Ἐν δέμα ἐντόνως προσβεβλημένων φυτῶν διετηρήθη εἰς τὸ ὑπαιθρον στηριχθὲν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ λίθων. Ὑπὸ τὰς τέσσαρας ταύ-

τας συνθήκας διατηρήσεως, υπῆρχεν ἐκάστοτε διαφορὰ βαθμοῦ ὑγρασίας, ἅπαντα ὅμως τὰ δείγματα ἦσαν ἐκτεθειμένα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους καὶ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς αὐτὰς διακυμάνσεις τῆς θερμοκρασίας. Μολύνσεις δι' ὑλικοῦ διατηρηθέντος ὑφ' ὅλας τὰς ἀνωτέρω συνθήκας υπῆρξαν θετικαί. Σωροὶ οὖροδεσπορίων καὶ τελειοσπορίων τῆς *P. gram. tritici* καὶ *P. triticipina* παρήχθησαν μετὰ πάροδον 8 — 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς μολύνσεως ἐπὶ τῆς εὐπαθοῦς ποικιλίας τοῦ σίτου ΠΟΥΖΑ, εὐρισκομένης εἰς νεαρὸν ἢ ἐνηλικιωμένον στάδιον ἀναπτύξεως. Ἡ πρώτη θετικὴ μόλυνσις παρατηρήθη τὴν 5ην Ἰουνίου 1945.

Κατὰ τὸ 1946 αἱ μολύνσεις ἐγένοντο ἐνωρίτερον, τὰ δὲ ἀποτελέσματα ἦσαν πλέον ἐπιτυχῆ ἀπὸ τῆς 20ῆς Μαΐου καὶ ἐντεῦθεν, λόγῳ τοῦ ὅτι καὶ αἱ κλιματικαὶ συνθήκαι ἦσαν εὐνοϊκώτεραι.

Τὸ διατηρηθὲν ὑλικόν, ἰδίως τὰ φύλλα καὶ οἱ κάλαμοι τῶν σιτηρῶν, ἦτο λίαν ἀποσυντεθειμένον λόγῳ τοῦ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους προσεβάλλετο ὑπὸ διαφόρων σαπροφυτικῶν μυκήτων. Ἐκ τῶν οὖροδεσπορίων μόνον τὰ τοιχώματα διετηροῦντο εἰσέτι, ἐκ δὲ τῶν τελειοσπορίων ἡ μεγίστη πλειονότης ἦτο κατεστραμμένη. Ἡ δημιουργία μολύνσεων κατὰ τὴν ἀνοιξιν ὑπὸ τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου αἱ σκωρίαι διηγωνίζοντο ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἀνθίσταται καὶ νὰ ἐπιζῇ, Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν συμπεραίνεται, ὅτι αἱ σκωρίαι τῶν σιτηρῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν διαιωνίζονται διὰ τινος μέσου — διαφέροντος ἀπὸ τὰ συνήθη οὖροδεσπόρια καὶ τελειοσπόρια — τὸ ὅποιον παραμένει ἐντὸς τῶν φλυκταινῶν. Εἰς τὴν φύσιν, ἀποσπώμενον ἐκ τῶν φλυκταινῶν, πιθανὸν νὰ διατηρῆται ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Εἶναι πολὺ πιθανόν, ὅτι ταῦτα ἰσχύουν καὶ δι' ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πραγματικὸν αἴτιον τῆς διαιωνίσεως, εἶναι μᾶλλον δύσκολον ἀπὸ τώρα νὰ γίνῃ περὶ αὐτοῦ εἰκασία. Τὸ ὑλικόν μολύνσεως περιέχει πληθῶρα ζώντων σπορίων πολλῶν σαπροφυτικῶν μυκήτων, τὰ ὁποῖα δυσχεραίνουν τὴν διάκρισιν αὐτοῦ.

Ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἰωάννης Χ. Πολίτης νομίζει ὅτι εἶναι πιθανόν τὰ οὖροδεσπόρια, μετὰ διαχείμασιν ἐν καταλλήλῳ περιβάλλοντι, νὰ προκαλέσουν μολύνσεις σιτηρῶν τὴν ἀνοιξιν, φρονεῖ δὲ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ ὄροι τῆς ὑγρασίας, τῆς θερμοκρασίας κλπ. ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποίων, διατηρούμενα κατὰ τὸν χειμῶνα, δύνανται νὰ βλαστήσωσι καὶ ἐπιφέρουν μολύνσεις, τὰ σπόρια ταῦτα κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Ὁ κ. Ι. Πολίτης λέγει, ὅτι ἤρchiσεν ἐργασίαν πρὸς τὴν ρηθεῖσαν κατεύθυνσιν.